

TÁJÉKOZTATÓ DOMBÓVÁR VÁROS 2014. ÉVI KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁRÓL

Készítette:

Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatal

Városüzemeltetési Iroda

Dombóvár, 2015.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	- 3 -
Dombóvár környezetének általános jellemzése	- 3 -
1. Területi adatok	- 3 -
2. Népesség	- 4 -
3. Közlekedés	- 5 -
3.1. Közúti közlekedés.....	- 5 -
3.2. Kerékpáros közlekedés	- 7 -
3.3. Balesetek és közlekedésbiztonság	- 8 -
4. Környezeti zaj- és rezgésvédelem.....	- 9 -
5. Levegőminőség	- 11 -
6. Hulladékgazdálkodás	- 14 -
7. Dombóvár város ivóvízellátása.....	- 17 -
7.1. Információk a szolgáltatott ivóvíz minőségéről	- 19 -
7.2. A szolgáltatott ivóvíz jellemző tulajdonságai.....	- 20 -
8. Dombóvár város szennyvíztisztítása	- 20 -
8.1. Csatornahálózat	- 21 -
8.2. A tisztított szennyvíz minőségi követelményei	- 21 -
8.3. Fejlesztések.....	- 22 -
8.4. Települési folyékony hulladék (TFH)	- 23 -
9. Felszíni és felszín alatti vizek	- 23 -
9.1. Felszíni vizek.....	- 23 -
9.2. Felszín alatti vizek.....	- 24 -
9.3. Vizek állapota	- 25 -
9.4. Környezetbiztonság	- 26 -
10. Táj- és településvédelem, természeti értékek, védett területek.....	- 26 -
Környezetvédelmi-bírság bevétel a 2014. évben	- 27 -
Jogszabályok, adatforrások.....	- 28 -

BEVEZETÉS

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. tv. (továbbiakban: Kvt.) 46. § (1) bekezdés e) pontja szerint a települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén, és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

A törvény kiemelt jelentőséget tulajdonít az ember és környezete harmonikus kapcsolatának kialakítására, valamint a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosítására. A közzététel a helyben szokásos módon, a Dombóvári Közös Önkormányzati Hivatal hirdetőtábláján kifüggesztéssel, illetve a helyi médiákon keresztül történik.

Dombóvár a környező településekkel 2010-ben egy öt éves közös környezetvédelmi programot készített. A program célja és feladata, hogy országos és regionális szinten hozzájárul a környezeti problémák megoldásához, valamint helyi szinten eszközt biztosít a helyi és térségi problémák kezelésére.

DOMBÓVÁR KÖRNYEZETÉNEK ÁLTALÁNOS JELLEMZÉSE

1. TERÜLETI ADATOK

Dombóvár Tolna megye délnyugati részén, a Kapos-völgyben, az é. sz. $46^{\circ}22'60''$ és k. h. $18^{\circ}07'52''$ pontokon helyezkedik el.

A város több kistáj határán húzódik, melyek közül a legnagyobb a Külső-Somogy. Ennek részei a Kapos-, és Koppány-folyó, ahol nyugat-keleti irányban löszhát húzódik. A táj a Kapos bal parti vízgyűjtő területéhez tartozik, amit déli irányba a kiszélesedő tágas völgyek, és az ezeket körülölelő majdnem sík dombhátak fedik. Körzetében több tájegység is található: a Külső-Somogyi-dombság déli része, a Kapos-völgy, és a zselici dombok mellett a közelben húzódó Tolnai-Hegyhát és a Völgség dombsorai. A várost a közepén található és a Kapos-folyóba ömlő Kis Konda-patak szeli ketté.

A 220-240 méteres lapos tetejű hegyhátak és a köztük elhúzódó, az eróziók által kialakult völgyek jellemzik Dombóvárt és környékét. A talaj jó minőségű csernozjom. Az alapkőzet mésztartalmú lösz, melynek szerkezete morzsalékos és lefelé világosodik.

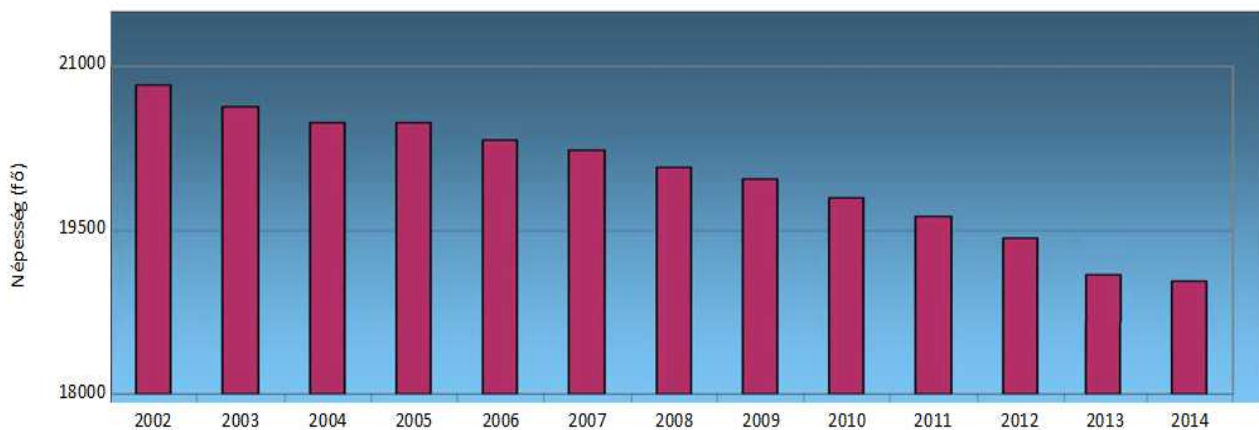
Dombóvár éghajlata átmenetet képez a Nyugat-Dunántúl éghajlata és az Alföld éghajlata közt. A hideg légtömegek továbbáramlását nehezítik a környező dombok, melyek a Kapos-völgyet ölelik körbe. Ennek hatására, ha csak kis mértékben is, de a szélsőségekre jellemző medencejelleg az uralkodó éghajlat. A júliusi középhőmérséklet $20-21^{\circ}\text{C}$ körüli. A napfénytartam éves átlaga pedig 1950-2000 óra között változik.

A város három megye határánál található. Könnyen megközelíthető Somogy megye székhelye, Kaposvár, ami 30 km-re fekszik és Baranya megye központja Pécs, ami 47 km-re helyezkedik el. Dombóváron 1872-ben átadott Dombóvár - Zákány vasútvonal átadása óta jelentős a város vasúti csomópont nőtte ki magát. Meglévő csomópontok a mai napig is a Budapest - Dombóvár - Pécs, Dombóvár - Kaposvár - Gyékényes - Nagykanizsa és Dombóvár - Bátaszék - Baja - Kiskunhalas, Dombóvár-Komló.

2. NÉPESSÉG

Dombóvár demográfiai adatai a Központi Statisztikai Hivatal és a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalának adatai, valamint a Dombóvári Járási Hivatal Népegészségügyi Osztályának 2015. évi beszámolója alapján szerepelnek.

1. ábra: Állandó népesség megoszlása

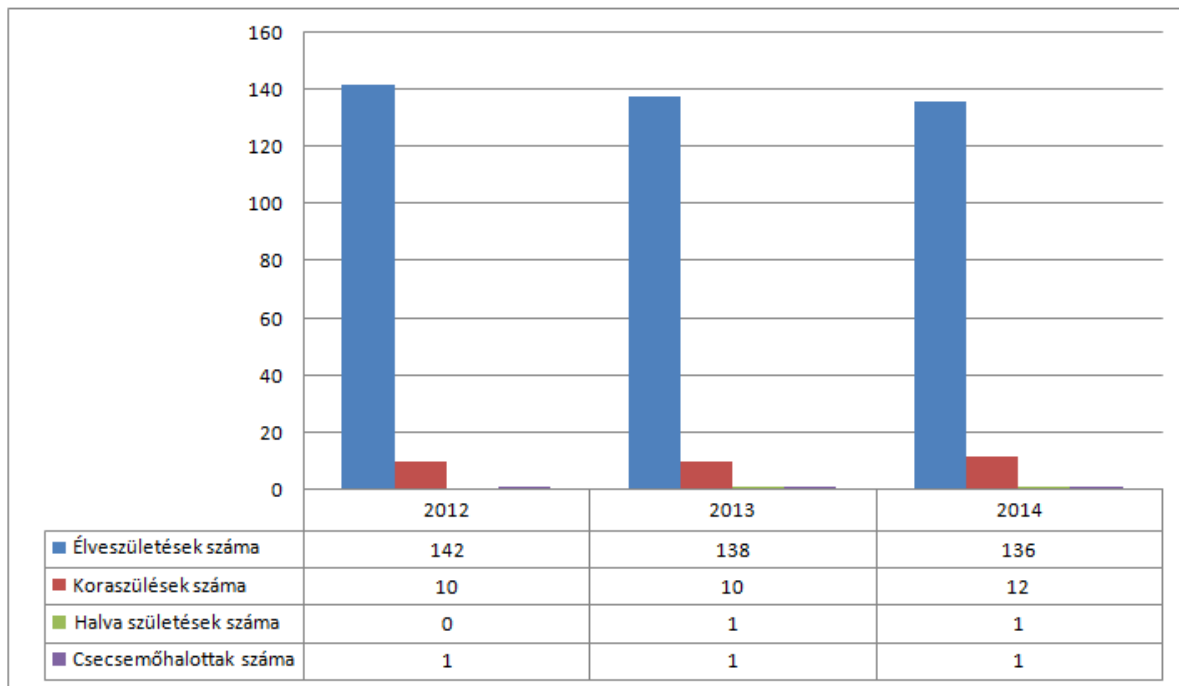
Dombóvár Területén a 2014. évben az odavándorlók száma 1749 fő, míg az elvándorlók száma 1863 fő volt. Ez is azt mutatja, hogy Dombóvár népessége 2002 óta a természetes fogyás és a növekvő elvándorlás miatt csökkenő tendenciát mutat.

A területi védőnőktől származó adatok alapján, Dombóváron az elmúlt évben összesen 136 csecsemő született. A koraszülöttek száma a városban 12, amely 8,82 %-os koraszülött frekvenciát jelent. Csecsemőhalálozás 1 esetben fordult elő, ez 3,96 %-os halálozási arányt mutat. Halva születés 1 esetben történt. (Lásd. 2. ábra)

Az előregedő populációkra jellemzően Dombóváron is kedvezőtlenül alakul a lakosság kormegoszlása. A férfiak és nők közti aránybeli különbségek az évek előrehaladtával egyre szembetűnőbbek, ami a férfiak magas halálozásával is összefüggésben van. A 65 év felettiak részarányának növekedése, a 15 év alatti lakosság arányának, valamint a munkaképes férfiak létszámarányának csökkenése előrevetíti az eltartó és eltartott lakosság arányának komoly romlását.

Tájékoztató Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

2. ábra: Születések aránya Dombóváron

3. KÖZLEKEDÉS

3.1. Közúti közlekedés

A korábbi vizsgálatok és becslések alapján is a közlekedés - ezen belül is különösen a közúti közlekedés - a legmeghatározóbb szennyező forrás. A legnagyobb mértékben a nitrogén-dioxid a gépjárművek kibocsátásából ered.

A gazdaságban történő változások, az életszínvonal emelkedése, valamint az életmódban történő változások mind növelni engedték a gépjárművel történő helyváltoztatások számát. Ezt erősítette az is, hogy sorozatos problémák merültek fel a közúti közlekedésben. A növekvő autósforgalmat a város utcái nehezen bírják el, a parkolás pedig a szűk utcákban szinte lehetetlen.

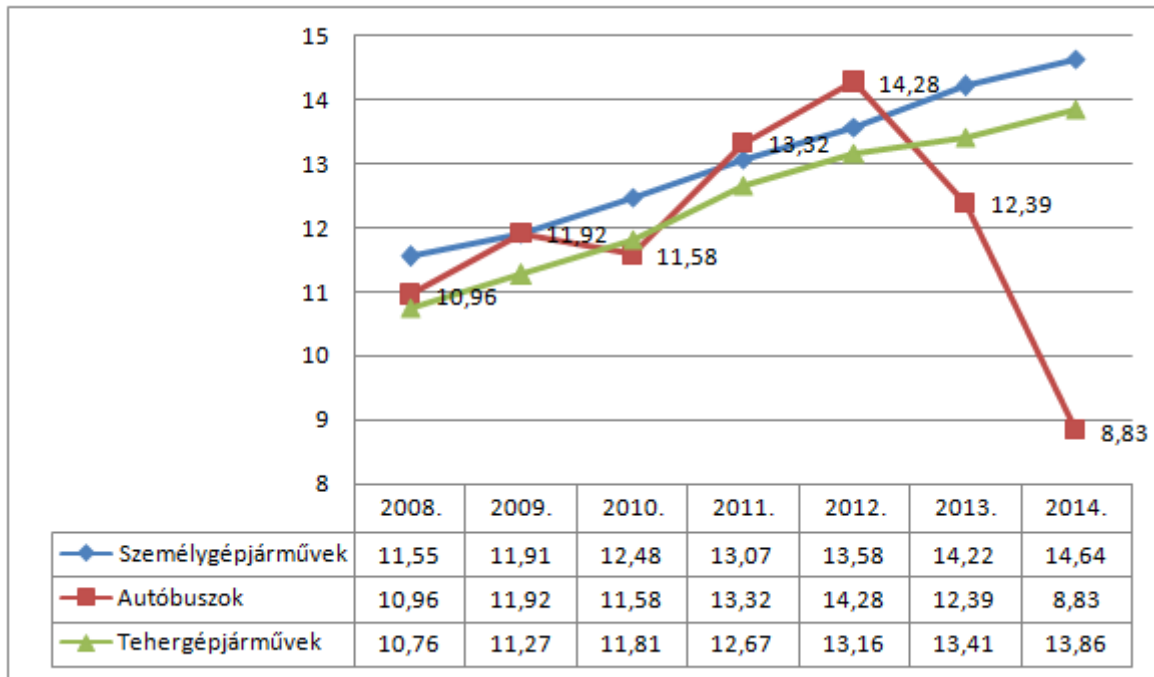
Dombóváron a helyi buszközlekedésben ugyan történtek változtatások, de továbbra is a kerékpározás jelenti az alternatív közlekedést.

A felmérések és az adatok alapján, Dombóváron szinte minden harmadik lakos rendelkezik gépjárművel. A gépjárművek átlag életkora azonban az évek során jelentősen megemelkedett.

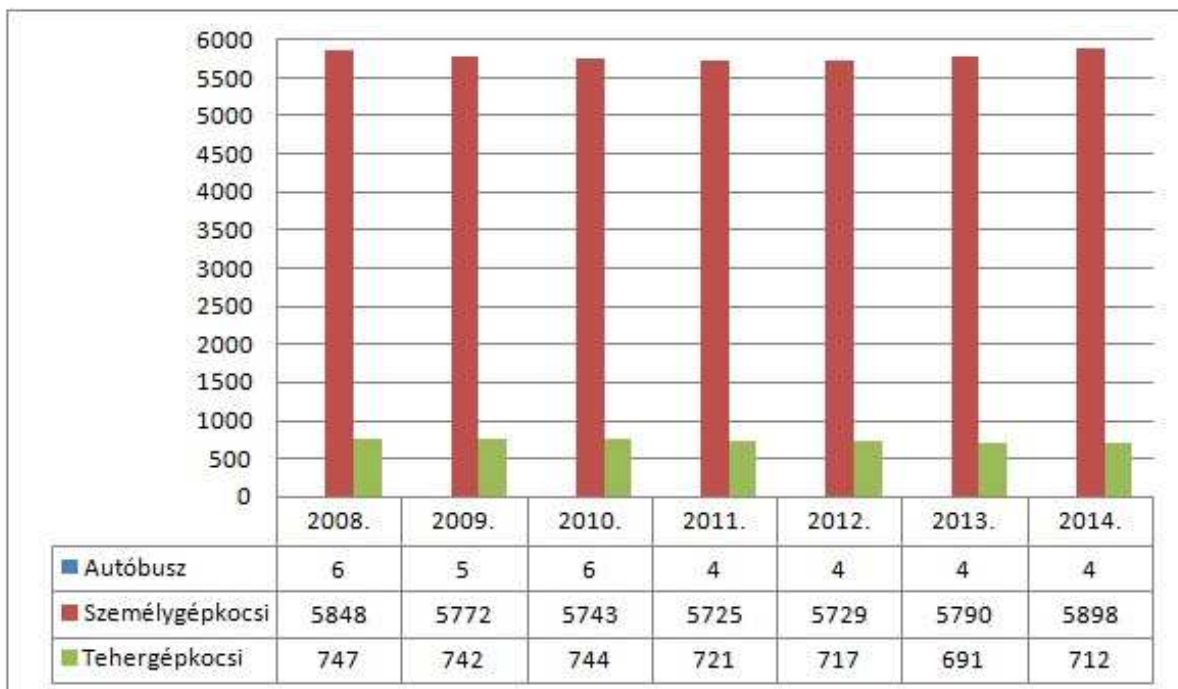
A személygépkocsival történő utazások száma megnőtt, ami tulajdonítható annak is, hogy Dombóváron több közlekedési útvonal vezet keresztül. A legfontosabb ezek közül a 61-es számú főút, mely Dunaföldvárat köti össze Nagykanizsával.

Tájékoztató
Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

3. ábra: A nyilvántartott gépjárművek átlagéletkora

4. ábra: A nyilvántartott közúti közlekedési eszközök megoszlása

Tájékoztató Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

Dombóvár belvárosában a 611-es számú út ágazik el, ami a 66-os útig, Sásdig tart. Ez az út köti össze a délebbre fekvő városokat és Dombóvárt. A közúti áruszállítás miatt megnövekedett közúti forgalom következtében rohamos mértékben romlik az utak minősége.

A 6532-es úton elsősorban a Hőgyész-Dombóvár közötti településekre irányuló, másodsorban pedig a megyeszékhelyre irányuló forgalom bonyolódik le.

A forgalomirányító jelzőlámpáknak és járdaszigeteknek is köszönhetően nem alakultak ki balesetveszélyes gócpontok, azonban a folyamatosan növekvő autósforgalom és a városon áthaladó tranzitforgalom miatt szükségesek további fejlesztések. A fejlesztések és szabályozások legfontosabb feladata a környezeti viszonyok javítása, a forgalombiztonság növelése és a közlekedés káros hatásainak mérséklése.

Az átmenő forgalom csökkentésének távolabbi lehetősége lesz majd a 2020 körüli időszakra tervezett M9-es autópálya megvalósulása. A szakaszra három, további tervezésre javasolt nyomvonaltervet ismertettek:

- A-változat: Dombóvárt és Sióagárdot északra kerüli el
- B-változat: Dombóvárhoz közel haladva, Bikalnál kapcsolódna az északi nyomvonalhoz
- C-változat: az út Dombóvártól délre, Komló irányába halad, és Sióagárdot délről kerülné el.

Ahhoz, hogy új környezetbarát közlekedés alakuljon ki, amivel javítani lehet az életkörülményeken, ehhez mindenekelőtt fejleszteni kell a kerékpáros közlekedést, és kiemelkedő szerepet kell kapniuk a gyalogos közlekedéssel együtt.

3.2. Kerékpáros közlekedés

Dombóváron az 1980-as évektől indult meg a kerékpárral való közlekedés igénye. Ettől az időszaktól több ütemben kerékpárút került kiépítésre, azonban ez a folyamat az évek előrehaladtával jelentősen lecsökkent, a hálózat nem emelkedett akkora mértékben, mint ahogy igény lett volna rá.

A városban elsősorban az intézmények és városrészek közötti biztonságos kerékpáros közlekedési lehetőség megteremtése volt a cél. Ehhez elengedhetetlen, hogy a kerékpározásra kijelölt utak megfelelő minőségűek legyenek, valamint, hogy további önálló kerékpárutak kerüljenek kiépítésre.

A jelenleg meglévő kerékpárutak és kerékpározásra kijelölt utak a következők:

- Gunaras - Árpád u. - Népköztársaság útja/Hunyadi tér - Szabadság u. (Magyar Posta Zrt.)
- Kossuth u. - Baross u. - 611. sz. út, Szőlőhegy-elágazó
- Hunyadi tér - Dombó P. u. - Bezerédj u. - Jókai u.

A kerékpáros közlekedés a 611. számú út Kapos-folyó és Kapossekcső közötti szakasza az úttal párhuzamosan haladó kerékpárútra tevődött át. Ezzel ezen a szakaszon a közúton történő kerékpáros balesetek száma is megszűnt.

Az önkormányzati tulajdonú kerékpárút, közös gyalog- és kerékpárút hossza az elmúlt hat évben nem változott, hossza 6,6 km.

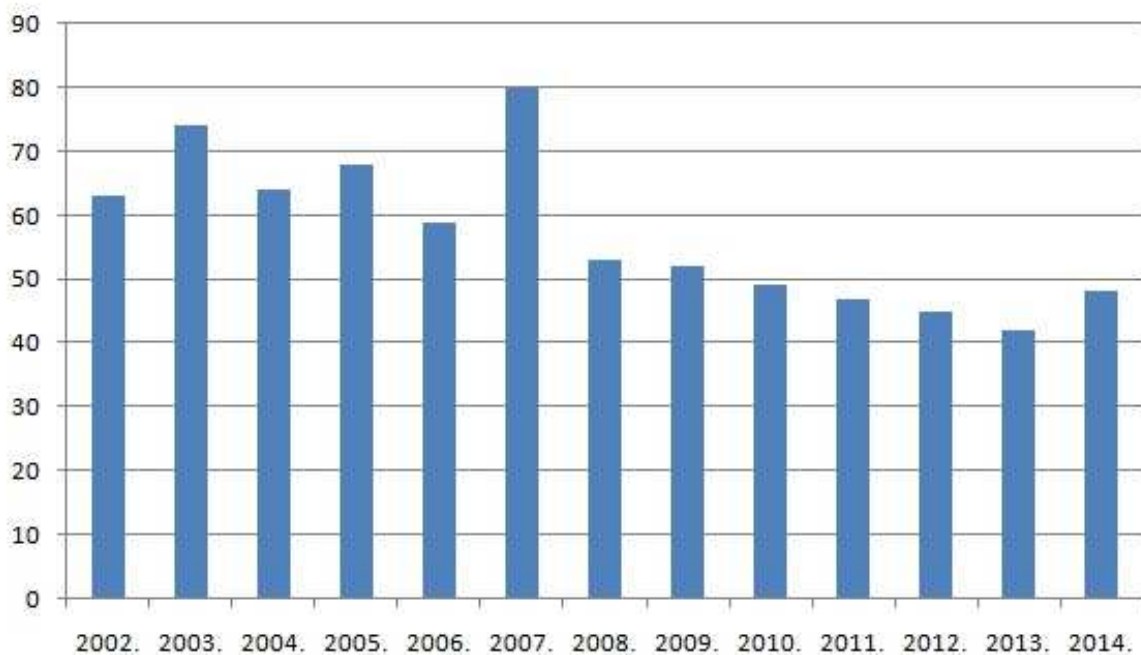
Tájékoztató Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

5. ábra: A meglévő és tervezett kerékpárútvonalak

3.3. Balesetek és közlekedésbiztonság

A Dombóvári Rendőrkapitányság 2014. évi beszámolója alapján a baleseti helyzet Dombóváron kisebb mértékben, 14 %-ban romlott, ellentétben a megye nagyobb részével nálunk emelkedett a személyi sérüléssel járó közlekedési balesetek száma. 2012-ben az illetékességi területünkön összesen 45 személyi sérüléssel járó közlekedési baleset történt, 2013-ban 42, míg 2014-ben 48. Sajnos 2014-ben 3 halálos kimenetelű közúti közlekedési baleset történt. 14 baleset járt súlyos és 31 könnyű sérüléssel.

6. ábra: Balesetek éves megoszlása Dombóvár

Tájékoztató Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

A Dombóvári Rendőrkapitányság illetékességi területén a közlekedésbiztonság helyzete romlott, de abszolút számokat tekintve nem jelentősen a korábbi időszakhoz viszonyítva. Az ittasan okozott balesetek aránya magasabb, mint a megyei mutató. Kiegészítő adat, de lényeges lehet, hogy a 2014-ben történt ittasan okozott baleset 60 napon belül történt. A fentiek miatt kiemelt feladatként kezeli a Dombóvári Rendőrkapitányság a balesetek számának és ezen belül az ittasan okozott balesetek számának csökkentését.

A baleseti okok túlnyomó része személyi okokra, járművezetői hibákra vezethető vissza. 2014-ben a balesetek bekövetkezéseinek legfőbb oka a gyorsajtás, de jelentős számú baleset vezethető vissza az elsőbbség meg nem adására, valamint az előzés és a kanyarodás hibáira is.

A balesetek 73%-át személygépkocsi vezetők okozták, tehergépkocsi vezetők által és motorkerékpárral elkövetett baleset nem történt. A kerékpárral és segédmotoros kerékpárral, valamint a gyalogosok által okozott balesetek száma évről évre csökken.

A balesetek körülbelül 75%-a 7:00 és 18:00 óra között következett be.

4. KÖRNYEZETI ZAJ- ÉS REZGÉSVÉDELEM

A környezeti zajállapotot - a szabadidős, és közterületi rendezvényeken túl - a közúti közlekedés, a vasúti forgalom és az üzemi zaj határozza meg.

Dombóváron a közúti közlekedés az, amely jelentősebb környezeti zajterheléssel jár. A 61. sz. főúton és a 611. sz. úton az átmenő forgalom igen nagy, ami az utak közvetlen közelében található építményeket, illetve a benne élők egészségét hosszú távon jelentősen károsíthatja. Mivel hiányoznak a várost elkerülő gyorsforgalmi utak, melyek elvezetnék az átmenő forgalmat a város területéről, és amelyek által a legnagyobb terhelést jelentő nehézgépjármű forgalom kitiltásra kerülhetne, a forgalom jelentős része a város négy-öt utcájára koncentrálódik.

A vasúti csomópont a város déli részén helyezkedik el. Ide érkeznek a Pécs, Kaposvár, Budapest és Bátaszék irányából érkező személyszállító- és tehervonatok. Ezen a területen a környezeti zaj- és rezgésterhelés növekedése érzékelhető, de nem jelentős mértékű.

A Dombóváron lévő nagyobb üzemek többsége a város szélén található, melyeknek a zajkibocsátása olyan mértékű, amely nem okoz problémákat a lakosságnak.

Dombóvár városa jelenleg nem rendelkezik zajtérképpel és nincs helyi szinten szabályozó zaj rendelete, ezért a megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a 27/2008. (III.22.) KvVM-EüM együttes rendelet határozza meg.

Üzemi és szabadidős létesítményektől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Sor- szám	Zajtól védendő terület	Határérték (LTH) az LAM megítélési szintre* (dB)	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi területek	45	35
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, a temetők, a zöldterület	50	40
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50
<i>Megjegyzés:</i>			
* <i>Értelmezése az MSZ 18150-1 szabvány és az MSZ 15037 szabvány szerint.</i>			

A közlekedéstől származó zaj terhelési határértékei a zajtól védendő területeken

Határérték (LTH) az LAM'kö megítélési szintre* (dB)							
Sor- szám	Zajtól védendő terület	Kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó mellékutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutaktól és külterületi közutaktól, a vasúti mellékvonaltól és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel- és leszállóhelyektől** származó zajra		az országos közúthálózatba tartozó gyorsforgalmi utaktól és főutaktól, a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi utaktól, belterületi elsőrendű főutaktól és belterületi másodrendű főutaktól, az autóbusz-pályaudvartól, a vasúti fővonalától és pályaudvarától, a repülőtértől, illetve a nem nyilvános fel és leszállóhelytől*** származó zajra	
		nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra	nappal 06-22 óra	éjjel 22-06 óra
1.	Üdülőtérület, különleges területek közül az egészségügyi terület	50	40	55	45	60	50
2.	Lakóterület (kisvárosias, kertvárosias, falusias, telepszerű beépítésű), különleges területek közül az oktatási létesítmények területei, és a temetők, a zöldterület	55	45	60	50	65	55
3.	Lakóterület (nagyvárosias beépítésű), a vegyes terület	60	50	65	55	65	55
4.	Gazdasági terület	65	55	65	55	65	55
<i>Megjegyzés:</i>		* Értelmezése a stratégiai zajterképek és intézkedési tervek készítésének részletes szabályairól szóló 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet 3. számú melléklet 1.1. pontja és 5. számú melléklet 1.1. pontja szerint.					
		** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb, légszaváros repülőgépek, illetve 2,73 tonna maximális felszálló tömegnél kisebb helikopterek közlekednek.					
		*** Olyan repülőterek, vagy nem nyilvános fel- és leszállóhelyek, ahol 5,7 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb, légszaváros repülőgépek, 2,73 tonna maximális felszálló tömegű vagy annál nagyobb helikopterek, valamint sugárhajtású légjárművek közlekednek.					

5. LEVEGŐMINŐSÉG

A levegő védelméről szóló kormányrendelet alapján levegővédelmi követelményeket az országos és regionális környezetvédelmi, illetve társadalmi, gazdasági programok, tervek, a területfejlesztési, terület- és településrendezési tervek, településfejlesztési koncepció kidolgozása során, valamint a helyi önkormányzatok környezetvédelmi programjaiban, a gazdálkodó szervezetek terveiben és a műszaki tervezésben érvényesíteni kell.

A levegőtisztaság-védelem a környezetvédelem egyik legfontosabb feladata. A légszennyezés közvetlenül hat az ember egészségére, egyben befolyásolja a környezet más elemeinek állapotát is.

Tájékoztató
Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

Az elmúlt húsz évben jelentősen változott a légszennyező anyagok kibocsátásának mennyisége és jellege. Nagymértékben csökkent a kén-dioxid, a szén-monoxid, a nagyméretű részecskéket tartalmazó szilárdanyag és az ipari eredetű nitrogén-oxid kibocsátás. A közlekedésből származó nitrogén-oxid kibocsátás és a kisméretű szilárd anyag, másik nevén a PM₁₀, PM_{2,5} kibocsátás azonban emelkedett. Hazánkban jelenleg csak a 10 mikrométeres szállóporra van egészségügyi határérték megállapítva, míg a veszélyesebb 2,5 mikrométer alattira nincs.

PM ₁₀ (mikrogramm/mm ³)		
	Hazai érték	ENSZ/WHO határérték
24 órás	50	50
éves	40	20

1. táblázat: A hazai és az ENSZ által meghatározott határértékek

A városban az elmúlt egy évben nem volt nagyobb mértékű építkezés vagy útépités, amely során a legjobb technika alkalmazása mellett is nagy portelheléssel járt volna. A levegőminőség helyzetét szintén jelentősen befolyásolja a jelenlegi gépjárműállomány átlag életkora, ami az évek múlásával csak emelkedett. A jelentős közúti közlekedésből származó légszennyezés elsősorban a 61. sz. főút és a 611. sz. út mentén okoz jelentős emissziós károkat.

A levegőterheltségi szintet és annak betartását Magyarországon, és így Dombóváron is az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat (továbbiakban: OLM) vizsgálja. Az OLM elvégzi a mintavételeket, vizsgálatokat végez, és az eredményeket ellenőrzi. Az adatokat a környezetvédelmi minisztérium honlapján közzéteszi.

Dombóváron kettő darab manuális működésű mérőpont van, melyek a levegőből vett minta nitrogén-dioxid (NO₂) tartalmát mérik napi egy alkalommal.

- Dombóvár, Kórház u. 39.
- Dombóvár, Bezerédj u. 14.

Az OLM a mért adatokat a légszennyezettségi indexbe integrálva 1-től 5-ig terjedő skálán értékeli.

szennyező	kiváló (1)	jó (2)	megfelelő (3)	szennyezett (4)	erősen szennyezett (5)
nitrogén-dioxid	23	38	3	3 (1)	0
kén-dioxid	4	0	0	0	0
üledő por	5	6	0	0	0
összesített index	24	43	3	4	0

2. táblázat: Összesítés a légszennyezettségi index alapján

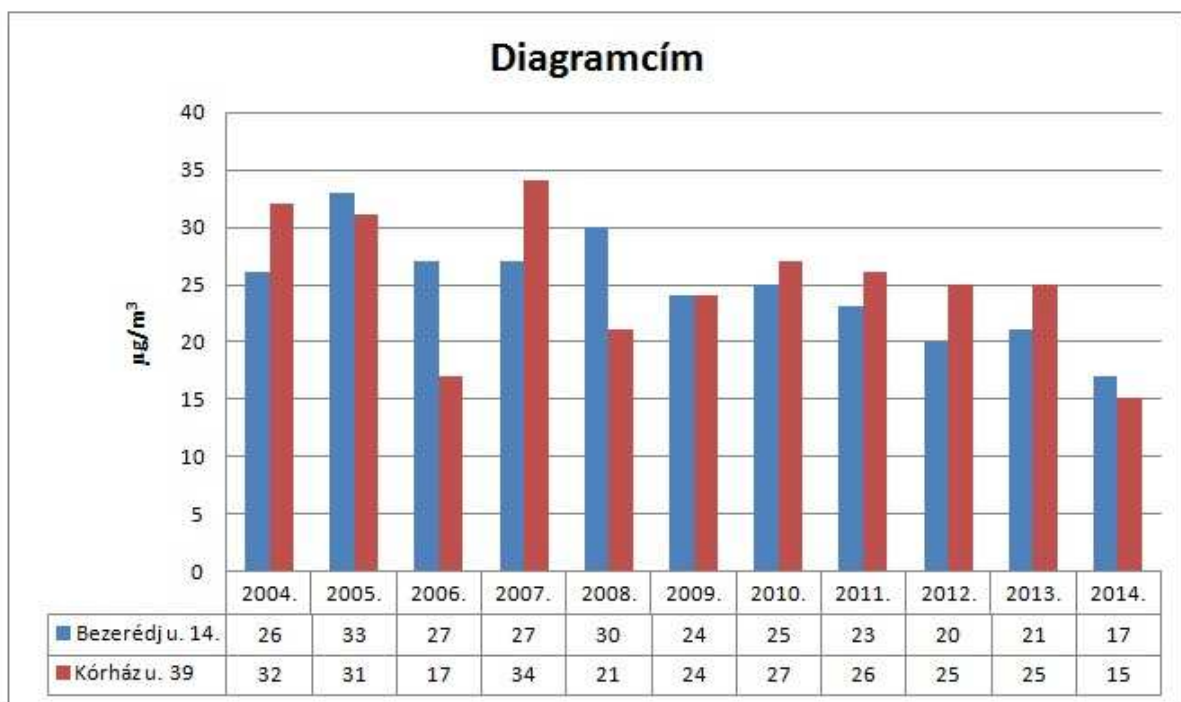
Légszennyezettségi index					
Nitrogéndioxid ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	1	2	3	4	5
	Kiváló	Jó	Megfelelő	Szennyezett	Erősen szennyezett
órás átlag	0 - 40	40 - 80	80 - 100	100 - 400	400 -
24 órás átlag	0 - 34	34 - 68	68 - 85	85 - 130	130 -
éves átlag	0 - 16	16 - 32	32 - 40	40 - 80	80 -

3. táblázat: Légszennyezettségi index nitrogén-dioxidra

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2014. évi összesítő értékelést készített Magyarország levegőminőségéről a manuális mérőhálózatok alapján. Az összesítés alapján, a 2013. évhez képest a „kiváló” és a „jó” minősítést kapott települések száma nőtt; a „megfelelő”, „szennyezett” minősítésű települések száma pedig csökkent. Erősen szennyezett kategóriába sorolható település nem fordult elő.

A nitrogén-dioxid 2014. évi adataira a hatályos szabályozás már nem ír elő határértékeket, ezért a légszennyezettségi index alapján történő besorolás során az eddig használt kategóriákat vették alapul az értékeléshez.

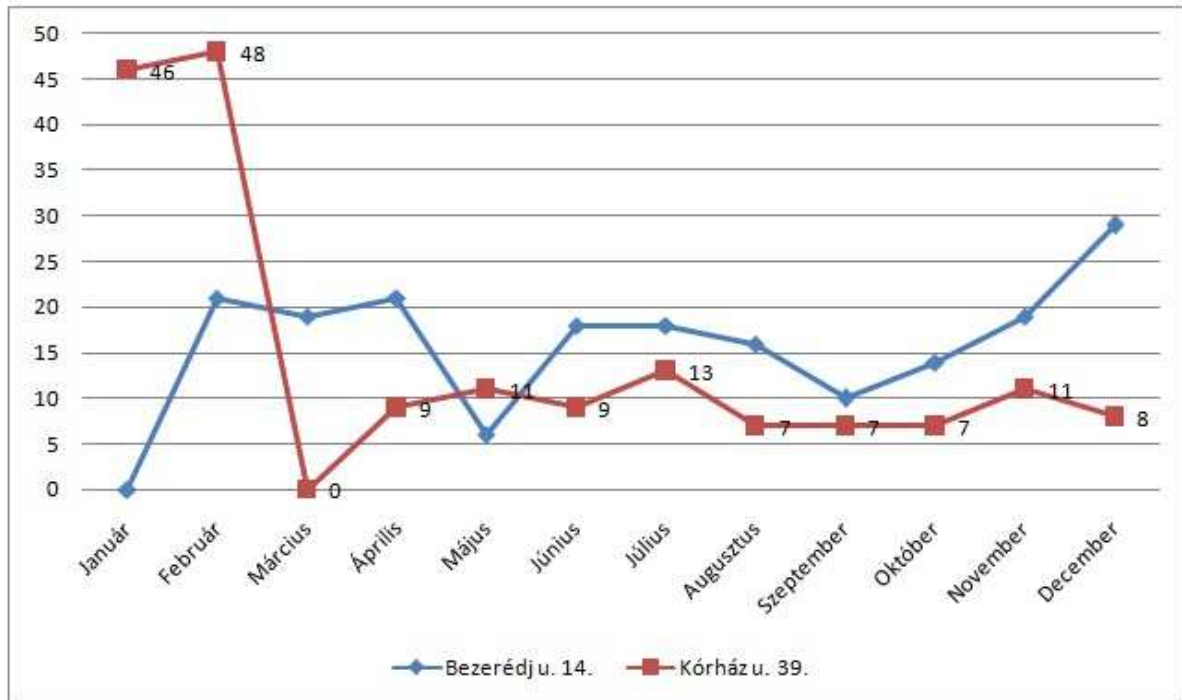
Dombóvár NO_2 kibocsátása jó, csak úgy mint az előző évben. A dombóvári nitrogén-dioxid adatok alakulását a következő ábra mutatja. Ebből megállapítható, hogy a koncentráció csökkenő jellegű.

7. ábra: Nitrogén-dioxid koncentráció alakulása 2003-2014. közötti időszakban

Tájékoztató Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

8. ábra: Dombóvár 2014. évi nitrogén-dioxid kibocsátása

A fenti ábra is mutatja, hogy a NO₂-kibocsátás a Kórház utcában magasabb értékeket mutat, mint a Bezerédj utcában lévő mérőállomás mért adatok. Ez elsősorban annak tulajdonítható, hogy a közúti gépjárműforgalom ezen a szakaszon nagyobb mértékű, mivel ez az utca köti össze a 61. sz. főúttal Dombóvár vasútállomását és buszmegállóját, valamint ebben az utcában van a Szent Lukács Kórház is.

A levegőterheltségi szintet a gépjármű-kibocsátások mellett a meteorológiai tényezők, a domborzati viszonyok, valamint a szél sebessége is befolyásolhatja.

Városi viszonylatban a kertés, családi házas övezetben, főként a kertészkedő családoknál sok növényi szárazanyag, zöldhulladék keletkezhet, ezek elégetése szabadterén a város egész területén tilos. A tilalmat helyi szinten a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII.12.) önkormányzati rendelet szabályozza. Erre azért volt szükség, mert az őszi és téli időszakban az égetés következtében jelentősen megemelkedett a légszennyezettség, a város egyes részeit pedig szélcsendes, párás időben füst borította.

6. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A hulladékgazdálkodás nem más, mint a hulladék gyűjtése, szállítása, kezelése, az ilyen műveletek felügyelete, a kereskedőként, közvetítőként vagy közvetítő szervezetként végzett tevékenység, a hulladékgazdálkodási létesítmények és berendezések üzemeltetése, valamint a hulladékkezelő létesítmények utógondozása.

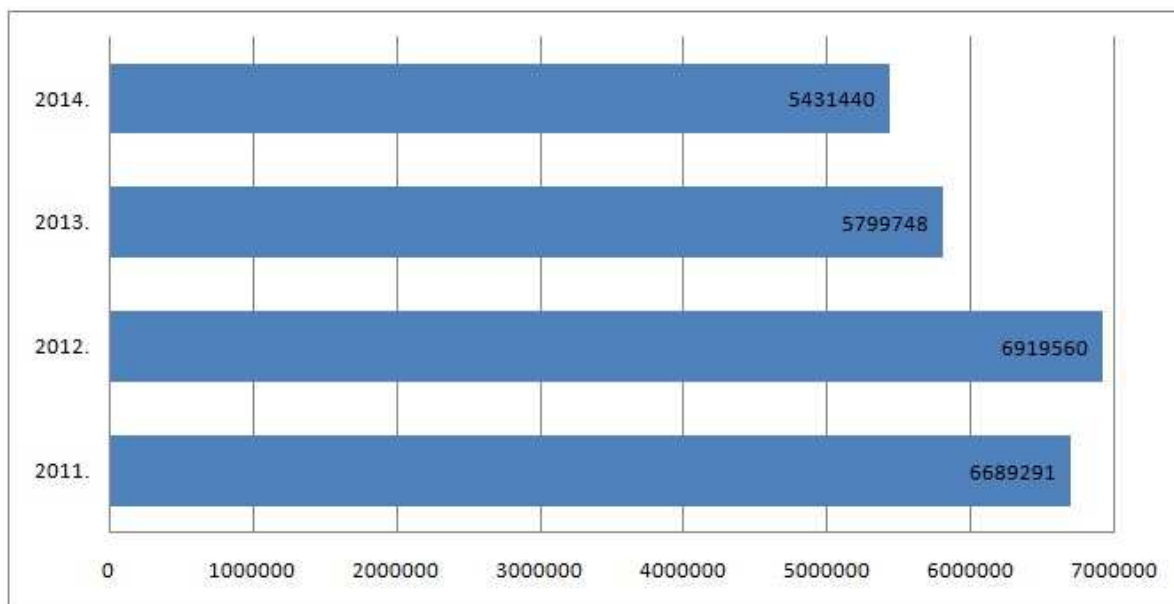

Tájékoztató
Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

2007. január 1-től a városban keletkezett lakossági hulladékgyűjtést és szállítást az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. végzi közszolgáltatási szerződés alapján.

	2011.	2012.	2013.	2014.
Összesen (kg/év)	6689291	6919560	5799748	5431440

4. táblázat: A begyűjtött, vagy ártalmatlanításra átvett hulladékmennyiség

9. ábra: Évente a hulladékudvarban átvett hulladékmennyiség

A 9. ábra is jól szemlélteti, hogy az elmúlt évek során jelentősen lecsökkent a hulladékudvarban átvett hulladék mennyisége. Ez részben annak is tulajdonítható, hogy a mind az Önkormányzat mind pedig a város lakói egyre több figyelmet fordít a szelektív hulladékgyűjtésre. Évente egy alkalommal a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII.12.) önkormányzati rendelet értelmében lomtalanítást tart Dombóvár Város Önkormányzata és az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. közösen. A lomtalanítás során a használhatatlanná vált, nagyobb méretű háztartási felszerelési tárgyakat, bútorokat és egyéb feleslegessé vált ingóságokat helyezhet ki a lakosság.

A Dombóvár Város Önkormányzatának tulajdonában lévő, de az ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. által üzemeltetett Lucza hegyi utcai hulladékudvarban lehetőség van dombóvári lakóhellyel, valamint Dombóvár közigazgatási határain belül ingatlannal rendelkezőknek a következő hulladékokat lerakni:

- Papír, karton
- Lom

Tájékoztató
Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

- Üvegek, csomagolási hulladék
- Műanyagok, műanyag csomagolási hulladék
- Fémcsomagolási hulladék, fémek, vasfémek, nem-vas fémek
- Biológiailag lebomló hulladék
- Kiselejteztet elektromos és elektronikus berendezések
- Növényvédő szerek, gyógyszerek, elemek, akkumulátorok
- Termékként tovább nem használható gumiabroncsok

Dombóváron 2013-ban megszűnt a havonta házhoz menő zöldhulladék gyűjtés. Azonban nem szűnt meg teljes mértékben, az igényeket felmérve kerül elszállításra az ingatlantulajdonosoknál keletkező zöldhulladék évente legalább két alkalommal. 2014-ben a városban 28 darab hulladékgyűjtő sziget állt a lakók rendelkezésére, ahol papírt, üveget és műanyag hulladék lehet gyűjteni szelektíven.

Időszak	Rendszeresen tisztított közterület (1000 m ²)	Összes elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	A lakosságtól elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)	Szelektív hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma (db)	A lakosságtól szelektív hulladékgyűjtésben elszállított települési szilárd hulladék (tonna)	Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont üdülők száma (db)
2002.év		12 210,0					
2003.év	68,0	9 280,0		8 197			1 400,0
2004.év	236,0			8 197			3 000,0
2005.év	114,0			8 120			3 380,0
2006.év	88,8	4 008,6	3 213,6	8 000			
2007.év	41,8	6 390,7	6 020,6	7 932			610,0
2008.év	41,8	6 386,0	6 080,8	7 213	7 213	13,8	610,0
2009.év	41,8	6 284,4	5 399,7	6 800	6 800	81,0	300,0
2010.év	41,8	6 498,8	5 413,5	6 712	4 980	47,3	240,0
2011.év	69,3	6 831,2	6 220,4	7 000	7 000	37,0	420,0
2012.év	69,3	6 689,2	6 269,5	7 000	7 000	473,7	420,0
2013.év	69,3	5264,2	4010,3			541,7	
2014.év	30	5772,4	4547,7			333,9	

5. táblázat: Hulladékgazdálkodás

A Mecsek-Dráva Regionális Szilárdhulladék Kezelő Rendszer Létrehozását Célzó Önkormányzati Társulás (rövidítve: Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás) 2004-ben azzal a céllal jött létre, hogy az Európai Unió támogatásával hosszú távra megoldja a társult önkormányzatok hulladékkezelési kötelezettségeinek teljesítését. A Társulás tagjaként az alapító okirat, valamint a társulási megállapodás jóváhagyásával 313 önkormányzat vállalta, hogy együttműködnek a program megvalósításában, melynek keretében közösen hoznak létre, valamint működtetnek egy szilárdhulladék kezelő rendszert. Az így megvalósult hulladékgazdálkodási rendszer 30 éves időtartamra oldja meg az önkormányzatok ilyen irányú kötelezettségeit.

7. DOMBÓVÁR VÁROS IVÓVÍZELLÁTÁSA

A Dunántúli Regionális Vízmű Zrt. (továbbiakban: DRV Zrt.) a Dombóváron szolgáltatott ivóvizet 110-200 m mélyen lévő, védett vízadó rétegre telepített mélyfúrású kutakból termeli. 10 db kút áll rendelkezésre, melyből 4 db tartalék vízbázist képez.

A vízszolgáltató a kitermelésre, rendelkezésre álló vízkészlettel a vízjogi üzemeltetési engedélyekben, illetve a kapcsolódó jogi szabályozásban megfogalmazottak szerint a fenntarthatóság elvének figyelembe vételével gazdálkodik. A város környéki kutakból évente több mint 1 millió m³ vizet kerül kiszivattyúzásra. A dombóvári vízellátó rendszerben 1 db hidroglobusz, és 4 db víztároló medence található, melyek összevont tárolási kapacitása 1.800 m³. A Hunyadi téri víztorony üresen áll és a vízellátó rendszerről leválasztásra került.

Időszak	Háztartásoknak szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Üzemelő közkifolyók száma (db)	Közüemi ivóvízvezeték-hálózat hossza (km)	Összes szolgáltatott víz mennyisége (1000 m ³)	Közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma (db)
2000. év	667,4	90	115,0	889,3	7 302
2001. év	780,7	85	115,0	902,8	7 352
2002. év	685,3	85	116,2	901,7	7 439
2003. év	721,4	65	113,6	958,3	7 463
2004. év	666,2	60	113,7	878,5	7 537
2005. év	682,0	60	114,2	872,5	7 557
2006. év	651,6	58	115,7	807,8	7 667
2007. év	693,3	49	115,7	828,7	7 665
2008. év	729,2	25	115,7	873,0	7 729
2009. év	671,2	23	129,6	851,8	7 777
2010. év	616,4	23	129,6	799,0	7711
2011. év	619,9	23	129,6	812,6	7 718
2012. év	623,9	23	129,6	789,3	7 719
2013. év	111,8*	44	106,2	448,2	12 693
2014. év	497	44	121,8	1288	12 722

* a DRV Zrt. a dombóvári vízművet 2013. 10. 01-jén vette át üzemeltetésre, így csak rész adatok állnak rendelkezésre

6. táblázat: Ivóvíz-vezeték hálózat Dombóváron

Tájékoztató
Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

	2013. év	2014. év
Ellátott lakosok becsült száma	21.193 fő *	11.914 fő
Fogyasztóhelyek száma (ivóvíz)	9.249 db	12.831 db
Fogyasztóhelyek száma (szennyvíz)	8.047 db	11.072 db
Kitermelt víz mennyisége	1.161.763 m ³	1.288.063 m ³
Átlagos napi vízigény	3.025 m ³	3.529 m ³
Napi csúcs vízigény	4.200 m ³	4.637 m ³

7. táblázat: Vízellátási alapadatok

	N/1. kút	N/2. kút	N/4. kút	N/5. kút
pH	7,9	7,8	7,9	7,6
Fe	700µg/l	1290µg/l	150 µg/l	130µg/l
Mn	180µg/l	120µg/l	40µg/l	40µg/l
NH4+	2,2 mg/l	1,31 mg/l	2,2 mg/l	1,62 mg/l
NO2-	<0,04 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l
NO3-	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l
Vízmintát a vizsgált jellemzők szempontjából	Fe, Mn, NH4+ határérték feletti	Fe, Mn, NH4+ határérték feletti	NH4+ határérték feletti	NH4+ határérték feletti
	N/6. kút	I/A kút	IV/6. kút	IV/7. kút
pH	7,4	7,9	7,7	7,7
Fe	180µg/l	310µg/l	130µg/l	320µg/l
Mn	50µg/l	50µg/l	40µg/l	40µg/l
NH4+	1,66 mg/l	2,2 mg/l	1,09 mg/l	0,95 mg/l
NO2-	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l	<0,02 mg/l
NO3-	<0,4 mg/l	0,4 mg/l	<0,4 mg/l	<0,4 mg/l
Vízmintát a vizsgált jellemzők szempontjából	Mn és NH4+ határérték feletti	Fe, Mn és NH4+ határérték feletti	NH4+ határérték feletti	Fe és NH4+ határérték feletti

8. táblázat: Kitermelt vízminőségi adatok

Az üzemeltetett vezetékhálózat átlagéletkora 36 év, a csövek a létesítéskori sajátosságoknak megfelelően többféle anyagból készültek (acél-, azbesztcement-, műanyag /KPE, PVC/ csövek). Az egyes szakaszok közel 60%-a az 1960-as években vagy azt megelőzően épült, amely számos vízminőségi problémát felvet. A hálózat hidraulikailag kedvezőtlen adottságú részein a vas-mangán baktériumtelepek mellett üledék is felhalmozódhat, mely másodlagos szennyeződést okoz, ezért a rendelkezésre álló üzemeltetői eszközökkel (pl. hálózatöblítés, gyakoribb tározómosatás) kell megakadályozni a kedvezőtlen vízminőségi állapotok kialakulását.

Az értékesítési különbözeten belül (amely magába foglalja méretlen illegális vízfogyasztásokat és az üzemeltető belső technológiai vízfelhasználását is), a hálózati vízvesztesség Dombóváron és a környező településeken az utóbbi években 17-19% körül mozog.

Nagyon sok az olyan ingatlantulajdonos, aki csak ritkán nézi meg a vízmérő óráját, és így nem veszi észre a csőtörést, vagy vezetékkilyukadást sem, amivel csak akkor szembesül, amikor a szolgáltató munkatársai az évenkénti leolvasáskor közlik vele a gyakran több száz köbméternyi víz elfolyását. 2013-ig a korszerű berendezések használata és a leolvasások korábbiaknál jóval gyakoribbá tétele kedvező volt az ilyen fogyasztóknak is, mert a vevőegység a benne tárolt adatok kiolvasásakor jelezte az átlagnál nagyobb vízfelhasználást és még viszonylag időben, nagyobb kár keletkezése nélkül neki lehet fogni a föld alatti rejtett hiba kijavításának. Azonban ezeket a rádiós berendezéseket az új üzemeltető (2013.10.01-től a DRV Zrt.) nem vette át.

7.1. Információk a szolgáltatott ivóvíz minőségéről

Az ivóvíz minőségi követelményeit az ivóvíz minőségéről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Korm. rendelet rögzíti a szolgáltatók számára. Mivel a termelt víz minősége nem felel meg az Európai Unió direktívák alapján a hazai jogrendbe épített határértékeknek, ezért több településen (Dombóvár, Csoma-Szabadi, Kercseliget, Vásárosdombó) víztisztító technológia üzemel.

A vízminőség ellenőrzés önkontroll keretében a kutaknál, a tisztító technológia jellegzetes pontjain, a tározóknál, valamint a vezetékhálózat 81 pontján rendszeresen elvégzik az erre hivatalosan akkreditált laboratóriumokkal. Ezen szervezetek rendkívül szigorú eljárásrend szerint vizsgálják az ivóvíz fizikai-, kémiai paramétereit, a bakteriológiai és a mikroszkópos biológiai elemzéseket, ami egy év alatt több mint ezer mintavételt, és tízezernél is több vizsgálatot takar. Ez azt jelenti, hogy a szolgáltatott ivóvíz ténylegesen a legszigorúbban ellenőrzött élelmiszernek számít. A kapott eredményekről a Kormányhivatal Népegészségügyi Intézetét minden esetben értesíteni kell. Egyes mikroszkópos biológiai vizsgálatokat a szolgáltató saját laboratóriumában is el tud végezni, az eredményeket a társaság biológus szakember alkalmazásával főleg üzemeltetési-technológia célokra hasznosítja kiegészítve a jogszabályokban előírt kötelező vizsgálatokat.

A felsorolt vizsgálatokon kívül a Kormányhivatal Népegészségügyi Intézete az üzemeltetői mintavételeken függetlenül szűrőpróbaszerűen ellenőrzi a víz minőségét. Amint bármely vizsgálat alapján a vízminőség nem megfelelő, a hatóság a közmű üzemeltetőt különböző intézkedésekre kötelezheti, vagy szélsőséges esetben akár a vízszolgáltatást korlátozhatja.

7.2. A szolgáltatott ivóvíz jellemző tulajdonságai

A tisztítatlan nyersvíz magas vas- mangán- és ammónium tartalma a dél-dunántúli régió mélységi vízkészleteinek jellemző adottsága. Dombóváron kétlépcsős szűréssel működő víztisztító technológia üzemel 2007 óta, így az ivóvíz minőségéről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X.25.) Korm. rendeletnek megfelelő minőségi vizet tudunk szolgáltatni a város és a Dombóvárról ellátott községek (Csikóstóttós, Kapospula, Kaposzekcső) számára. A fertőtlenítés nem klórral, hanem vegyszermentesen, UV fényel történik.

A szolgáltatott víz nitrit-, nitrát tartalma igen alacsony, tehát egészségkárosító hatása nincs. A víz toxikus fémtartalma (króm, kadmium, réz, nikkel, higany, szelén, ólom) gyakorlatilag nulla. Míg a szolgáltatási terület falvaiban a víz kemény, addig Dombóvár városában közepes keménységű.

A Dombóvárra jellemző hálózati vízminőségi adatokat az alábbi táblázatban mutatjuk be.

Minőségi paraméterek	Mértékegység	Átlag érték (2011.)	Átlag érték (2012.)	Átlag érték (2013.)	Átlag érték (2014.)	A 201/2001. (X. 25.) Korm. rendeletben előírt határérték
pH	-			7,55	7,4	6,5 - 9,5
Összes keménység	CaO mg/l	138		132,5	143	50 – 350
	°dH (NK°)	13,8	12			5,0 - 35,0
Vas	mg/l	0,035	0,02	<0,04	0,08	0,2
Mangán	µg/l	17	10	<30	10	50
Ammónium	mg/l	0,08	0,06	0,1	0,02	0,5
Nitrit	mg/l	0,02	0,01	0,07	0,01	0,5

9. táblázat: A szolgáltatott ivóvíz átlagos minőségi paramétere

8. DOMBÓVÁR VÁROS SZENNYVÍZTISZTÍTÁSA

A település szennyvízelvezetés - tisztítási ellátottságának kezdete az 1970-es évek elejére tehető. Akkoriban mintegy 1000 lakást kötöttek be, 650 m /nap kapacitású oxidációs árkos teleppel.

1982-ben megvalósult a gunaras-fürdői csatornahálózat, mely a városi tisztítótelepet idényjelleggel nyári időszakban mintegy 300-400 m /nappal terheli.

Főbb ipari szennyvízkibocsátók a Kórház, MÁV és a KIPSZER tüzihorganyzott termékeket előkészítő üzem. A KIPSZER üzemelő előtisztító berendezéssel van ellátva, a többi előtisztítás nélkül kerül a csatornahálózatba.

8.1. Csatornahálózat

A városban több ütemben épült ki a csatornahálózat.

Időszak	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatorna-hálózatba) bekapcsolt lakások száma (db)	Háztartásokból a közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózat (közcsatornában) elvezetett szennyvíz mennyisége (1000 m ³)
2002.év	4 446	292,0
2003.év	4 479	499,0
2004.év	4 514	484,0
2005.év	4 580	513,7
2006. év	4 896	367,0
2007. év	5 137	354,0
2008. év	5 196	405,3
2009. év	5 216	399,0
2010. év	5 357	374,3
2011. év	5 369	377,0
2012.év	7 245	419,4
2013.év	7 439	105,1
2014 év	8300*	432

* a DRV Zrt. tájékoztató jellegű adata

10. táblázat: A szennyvízgyűjtő-hálózatba bekötött lakások száma

A csatornahálózat egyes szakaszainak összekötését 10 darab átemelő szivattyúval oldják meg.

8.2. A tisztított szennyvíz minőségi követelményei

A telep hidraulikai tisztítási kapacitása 3.200 m³ / nap. A beruházás célja a szennyvíz tisztítási technológiájának jobbá (korszerűbbé) tétele, hogy az uniós előírásoknak megfelelő tisztítási paramétereket nagyobb biztonsággal tudja a telep produkálni. A harmadik tisztítási fokozatot - a foszfor eltávolítást - vegyszeres adagolással fogják elérni.

A telepről kifolyó tisztított szennyvíz mennyiségét Parshall mérőműtárgy segítségével mérik, illetve mért adatokat folyamatosan rögzítik. A tisztított szennyvíz befogadója a Kapos-folyó, amely felszíni vízminőségvédelmi szempontból a IV-es (általános) védettségi kategóriába tartozik.

2014-ben az átlagosan megtisztított vízmennyiség 2.414 m³/nap volt, ez évi mennyiségben 881.000 m³, melyből 13.000 m³ volt a tengelyen beszállított ún. szippantott szennyvíz (települési folyékony hulladék).

Tájékoztató
Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

Acélcső	Ø 100	1.400 fm
Azbesztcement	Ø 100	1.653 fm
	Ø 150	2.807 fm
	Ø 250	5.727 fm
	Ø 300	7.305 fm
	Ø 400	5.152 fm
Összes PVC:		22.644 fm
PVC	Ø 90	445 fm
KG PVC	Ø 100	350 fm
	Ø 200	15.115 fm
	Ø 250	3.511 fm
Összes KG:		19.421 fm
Összes hálózathossz:		42.065 fm

11. táblázat: Kiepült hálózatfajták és átmérőjük

Hidraulikus kapacitás	3.200 m ³ /nap
Anoxikus ütem	3.200 m ³ /nap
Befolyó átlagos szennyvíz mennyiség	130 m ³ /h
Befolyó maximális szennyvíz mennyiség	250 m ³ /h
Befolyó minimális szennyvíz mennyiség	50 m ³ /h
Napi BOI₅ terhelés	1980 kg/nap
NH₄-N	225 kg/nap
Lakosegyenérték	33.000 le
Anoxikus ütemre:	
- fajlagos NH ₄ terhelés	0,7 kg NH ₄ - N/m ³ d
- fajlagos BOI terhelés	0,62 kg/m ³ d
- fölösiszap mennyiség	940 kg/d

12. táblázat: Hidraulikai és technológiai jellemzők

8.3. Fejlesztések

Mintegy 2,4 milliárd forint pályázati támogatást nyert Dombóvár és Attala a szennyvízhálózat kiépítésére. A kétfordulós pályázat egyik feltétele volt a 75%-os rákötési hajlandóság. A Dombóvár és Környéke Víziközmű-Társulat Intézöbízottsága által összehívott Víziközmű Társulat küldöttgyűlésén jelentették be, hogy sikeres volt a pályázat második köre is, amely elfogadásának feltétele az önrész megléte volt. A 15%-os önrészt pedig az egyes érdekeltségi egységeknek kellett biztosítani.

A KEOP pályázat keretein belül megvalósult 3 szennyvízátemelő rekonstrukciója, teljeskörű felújítása, valamint a Jókai és Bajcsy-Zsilinszky Endre utca főgyűjtő hálózatának felbővítése D 400 vezetékre.

Attala községben befejeződött a szennyvízgyűjtő hálózat kiépítése. Az összegyűjtött szennyvizet Dombóvárra vezetik átemelőkkkel és a hozzájuk tartozó szennyvíz nyomócső hálózattal. Ez a vízmennyiség is a dombóvári telepen kerül tisztításra.

8.4. Települési folyékony hulladék (TFH)

Dombóváron és a környékbeli településeken összegyűjtött és tengelyen beszállított szennyvizet a szennyvíztisztító telepen fogadják és kezelik. A TFH fogadó állomáskártyás beléptető rendszerrel a nap 24 órájában tudja fogadni a szerződött szállítókat. A KEOP-os beruházással ez is megújulásra került. Egy előtisztító rendszeren keresztül kerül a szippantott szennyvíz a teleptisztító mechanizmusába az éjszakai, kisebb terhelési időszakban. A fogadás szippantó kocsik számára kialakított leürítő csonknál történik, első lépcsőben mennyiség és pH mérést követően mechanikai szűrés zajlik gépi rácson, ($V=109 \text{ m}^3$ -es műtárgyban). Előülepítést követően előkezelés történik levegő befúvással. Éjszakai időszakban, a telep minimális befolyó terhelésekor kezdődik az előkezelt szennyvíz feladása a szennyvíztisztítási technológiára, amely egy eleveniszapos mély légbefúvós biológiai tisztítási technológia.

9. FELSZÍNI ÉS FELSZÍN ALATTI VIZEK

Dombóvár életében mindig is fontos szerepe volt a felszíni és a felszín alatti vizeknek. A mocsarakban, vízben gazdag Kapos-völgyet a XIX. században lecsapolták, felszámolták. Az elmocsarasodott területekre a jelentős vastagságú tőzeg felhalmozódások is utalnak.

9.1. Felszíni vizek

Dombóvár a Dunántúli - dombságban helyezkedik el, amely a Kapos vízgyűjtője és magába foglalja Belső-, Külső-Somogy, Tolna - Baranyai - dombság és a Baranyai szigethegység egyes területeit. A Kapos-folyó 112,7 km hosszú, és a város déli részén folyik nyugat - kelet irányba. Közepes vízhozama 4,4 m³/s, közepes mélysége 1,4 méter, szélessége pedig 12-15 méter között változik.

A folyót a XIX. században szabályozták, akkor nyerte el jelenlegi formáját, azonban a korábbi folyómedrek napjainkban is megfigyelhetők. Számos mellékága van. Ezek közül a Kiskonda-patak rendelkezik az egyik legjelentősebb vízgyűjtőterülettel, aminek a közepes vízhozama, 1-3 m³/s között változik. A Kiskonda-patak választja el Ó- és Újdombóvárt.

Vízfolyás	Vízhozam (m ³ /s)		
	Kisvíz	Középvíz	Nagyvíz
Kapos (Dombóvár)	0,44	4,44	115
Kapos (Kurd)	0,5	5,1	130
Baranya- csatorna (Csikóstóttós)	0,06	1,43	110
Hábi- csatorna (Csikóstóttós)	0,02	0,33	40
Attala- Inámi- vízfolyás	0,025	2,8	33
Kis- Konda- patak	0,02	2,6	30
Nagy- Konda- patak	n.a	0,12 (becsült)	n.a
Méhész- patak	0,01	1,5	27

13. táblázat: Dombóvár és környéke vízfolyásainak jellemző vízhozamai

Mivel Dombóvár és térsége természetes állóvizekben szegény, ezért mesterséges eredetű tavakat hoztak létre. Így jöttek létre a közel 26 darabból álló, a Kiskonda-patak völgyének északi részén lévő Kiskondai-halastavak. Déli irányba haladva találjuk a Tüskei horgásztavakat (2 darab), majd a város szívében a Szállásréti-, régi nevén Kórházi-tó helyezkedik el. A mai tórendszer az 1960-as évektől kezdett kialakulni és az 1980-as évek közepéig fokozatosan alakult ki.

Az Önkormányzat tulajdonában lévő, a Városi Horgászegyesület által üzemeltetett Tüskei-horgásztavon 2010-ben lágyiszap csökkentést végeztetett a tulajdonos a gödöllői székhelyű Iszapfaló Kft.-vel.

Az „Élőhelyhelyreállítás a Kis-Konda patak természetvédelmi terület regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működése érdekében” projekt keretében megkezdődött a Kis-Konda patak szabályozása, annak érdekében, hogy a patakot környező területek vízellátottsága a korábbi mértéknél magasabb legyen, ezzel is segítve a vizes élőhelyek növényzetének és állatvilágának visszatérését és erősödését.

9.2. Felszín alatti vizek

A napjainkban folyamatosan növekvő vízszükséglet egyre fontosabbá teszi a felszín alatti vizek feltárását. A korábban jelentős vízmennyiséggel rendelkező térségben, ma már szükséges a tervszerű vízgazdálkodás. A felszín alatti vizek esetében elsősorban a talaj- és rétegvíz az, ami Dombóvárnál kiemelkedő szereppel bír.

Talajvíz:

A talajvíz mélységét a csapadékviszonyok mellett a domborzati viszonyok határozzák meg. Felső szintje a löszplatókon 8-10 méter, a lejtőkön 4-8 méter, a völgytalpakon 24 méter mélyen húzódik.

Rétegvíz:

A rétegvizek a felső-pannon homokos rétegekben helyezkednek el, melyeket vízzáró agyagrétegek tagolnak. A vízadó rétegek a következő mélységszintekben találhatóak: 70-85 méter, 100-110 méter, 120-140 méter, 170-180 méter, 230-240 méter és 260-

275 méter. A középső-triász dolomitrétegekben feltárt 54°-os nátriumhidrogénkarbonátos hévízre Gunaras-fürdő épült ki.

9.3. Vizek állapota

Az 1950-es évek végéig a talajvíz rétegből fedezték a lakosság vízszükségletét. A Kapos-völgy területén a talajvíz már 2-3 méter mélyen is megtalálható. Sőt tavasszal akár már 20-30 centiméteres mélységben is előfordul. Az alacsonyabb részeken a talajvíznek vékony a szűrőrétege, és szervesanyag-tartalma gazdag, ezért fogyasztásra nem alkalmas. Azonban a növekvő igények és követelmények szükségessé tették a tisztább és megfelelőbb rétegvizek feltárását. Az első ártézi kutat 1905-ben fúrták.

Az intenzív mezőgazdasági tevékenységek jelentős mértékben befolyásolják a vizek állapotát. A felszín közeli rétegekben vízminőség romlás, nitrátosodás figyelhető meg. A mélyebb rétegvizeknek magas a rétegeredetű ammónium-ion, bór és arzén koncentrációja. Ezek, valamint a vízhőmérsékleti, keménységi problémái nem teszik lehetővé, hogy a felszín közeli rétegeket kiváltsa.

A Kapos az ország legszennyezettebb folyói közé tartozik. Jelentős mértékben a kaposvári bevezetések miatt. Sajnos Dombóvárra már szennyezetten érkezik. További terhelést jelent a város ipari és kommunális szennyvize és, jelentős mértékű a mezőgazdasági területekről érkező szennyezés is. Mivel kicsi a folyó vízhozama, ezért öntisztuló képessége is igen csekély.

A folyó szennyezőanyag terhelését az alábbi táblázat szemlélteti. Az elvégzett fejlesztéseknek köszönhetően csökkent a szennyezettség mértéke.

Mintavételi hely		Oldott oxigén	KOI _p	KOI _k	NH ₄ -N	NO ₂ -N	PO ₄ -P
Város	km	mg/l	mg/l	Mg/l	mg/l	mg/l	ng/l
Kaposvár	94,4	9,5	8,8	23	0,08	0,029	105
Kaposhomok	84,5	7,9	9,3	26	0,80	0,127	351
Dombóvár	65,5	8,8	11,1	32	0,47	0,098	380
Kurd	43,5	8,7	11,0	29	0,37	0,107	358
Pincehely	8,2	9,0	10,0	27	0,21	0,073	295

14. táblázat: A Kapos-folyó szennyezőanyag terhelés

9.4. Környezetbiztonság

Árvízvédelem

A Kapos az elmúlt századokban többször is megáradt. A folyómeder szabályozásának és az árvízvédelmi töltések kiépítésének köszönhetően a veszély elvileg megszűnt. Csapadékosabb időszakokban a magas vízhozamnak köszönhetően, valamint a meder üledékességéből és dús növényzetéből kifolyólag a vízfolyás felduzzadt, melyek következményeként kisebb - nagyobb folyóáradások történtek (1998. május, 2005. augusztus, 2010. május-június). 2014 tavaszán a Kapos-folyón, csakúgy, mint az előző évben is, harmadfokú árvízvédelmi készültséget rendeltek el a nagy esőzések miatt.

Környezeti károk és elhárítások

A 2014. évben jelentős mértékű káresemény nem fordult elő, így ezzel kapcsolatos intézkedések megtétele sem vált szükségessé.

10. TÁJ- ÉS TELEPÜLÉSVÉDELEM, TERMÉSZETI ÉRTÉKEK, VÉDETT TERÜLETEK

Dombóváron az összes zöldterület nagysága 296 737 m²-ről 296 744 m²-re emelkedett az elmúlt évek alatt. A város területén lévő vadgesztenye állományt - köztük az 1970-es években védetté nyilvánított Fő utcai vadgesztenye fasort - az Önkormányzat évente több alkalommal is permetezéssel védi a vadgesztenyelevél-aknázómoly és károsítása ellen az AgrokemiBt.-vel kötött szerződés értelmében, mely társasága platán csipkésposloska irtását is végzi a város területén.

A Környezet és Energia Operatív Program támogatási rendszeréhez a KEOP Élőhelyvédelem, - helyreállítás, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése KEOP-3-132/2F/09 konstrukcióba benyújtott „Élőhelyhelyreállítás a Kis-Konda-patak völgye természetvédelmi terület regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működése érdekében” című pályázattal közel 58.000.000 Ft támogatást nyert Dombóvár Város Önkormányzata. A kettőfordulós pályázat második forduló dokumentációja 2010. augusztusában lett benyújtva a Közreműködő Szervezet (KvVMFI) részére. A benyújtott pályázatot az Irányító Hatóság vezetője 2011 februári levelében támogatásra érdemesnek ítélte, melyet követően 2011. 04. 11-én aláírásra került a támogatási szerződés. A munkálatok a 2012. évben folyamatosan zajlottak, majd 2013. szeptember 20-án ünnepélyes keretek között átadták a területet. A projekt lezárulta után 2014-ben a szóban forgó terület folyamatos fenntartása zajlott.

A fejlesztés célja egy olyan minta értékű modell kialakítása, mely lehetővé teszi a Konda-patak völgye természetvédelmi területen található patak menti vizes élőhelyek helyreállítását és ezzel a regionális jelentőségű ökológiai folyosó zavarmentes működésének biztosítását.

A tervezési terület az elmúlt évtizedek alatt elveszítette természetközeli állapotát, a helyi védelem alatt álló területen az elmúlt évtizedben jelentős mennyiségű hulladék halmozódott fel. A hulladék jelenléte mellett további gondot jelent az invazív növények fokozott térhódítása is, mely a terület degradációjának egyértelmű indikátora. A korábbi, természetvédelmi szempontból elhibázottnak tekinthető vízrendezési munkák is a Konda-patak völgyének kedvezőtlen biológiai állapotát erősítik.

A projekt célja a degradált élőhely természeti állapotának javítása, mind a vegetációszerkezet, mind pedig a terület biotikus viszonyait kedvezőtlenül befolyásoló műtárgyak átalakításával.

A fentiek mellett 2014-ben a Konda-völgyben turisztikai fejlesztések is történtek. Megkezdődött a tanösvények kialakítása vizes élőhelyek bemutatásával.

Megvalósultak továbbá a 2013-as évben kitűzött fejlesztések is:

1. A Kis-konda patak renaturalizációja a patak menti vizes élőhelyek vízellátottságának javítása érdekében.

A program keretében a vízszint szabályozása történt meg, olyan mértékben, hogy a patakot környező területek vízellátottsága a korábbi mértéknél magasabb lett, ezzel segítve elő a vizes élőhelyek növényzetének és állatvilágának visszatérését, erősödését.

2. Fa fajsere az ültetvényszerű erdőállományokban.

A tevékenység célja az volt, hogy a területen található ültetvényszerű faállomány kiirtásával és új fafajok telepítésével egy természetszerű erdő került kialakításra.

3. Az invazív növényfajokkal „szennyezett” területek helyreállítása.

A fejlesztési területen kiirtásra, illetve visszaszorításra kerültek a megtelepedő és tömegesen elszaporodó idegenhonos növényfajok. A végleges visszaszorítás új, természetes növényfajok telepítésével, az invazív növények életterének elfoglalásával lehetséges.

4. A tájba nem illő épített elemek felszámolása, tájba illesztése.

A tevékenység kapcsán azok a tájba nem illő, funkcióját veszített, balesetveszélyes épített elemek kerültek eltávolításra, melyek zavarják, illetve nem illeszkednek a helyreállított élőhely működéséhez.

5. Illegális hulladékhalomok felszámolása.

A területen igen jelentős mennyiségű építési és lakossági hulladék került felhalmozásra, melyek összegyűjtése és elszállítása nélkülözhetetlen eleme az élőhely rekonstrukciónak.

KÖRNYEZETVÉDELMI-BÍRSÁG BEVÉTEL A 2014. ÉVBEN

2014. évben Dombóvár Város Önkormányzata a környezetvédelmi bírságból 1.452.854,-forintot könyvelt el.

JOGSZABÁLYOK, ADATFORRÁSOK

Bevezetés

- A környezetvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- hu.wikipedia.org/wiki/Dombóvár
- Központi Statisztikai Hivatal
- Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala
- Dombóvári Járási Hivatal Járás Népegészségügyi Osztályának 2014. évi beszámolója

Közlekedés

- Központi Statisztikai Hivatal
- Geo-Gráf Kft.
- Beszámoló a Dombóvári Rendőrkapitányság 2014. évi munkájáról

Környezeti zaj- és rezgéselleni védelem

- A környezeti zaj- és rezgésterhelési határértékek megállapításáról szóló 27/2008. (XII.3) KvVM-EüM együttes rendelet

Levegőminőség

- A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet
- Központi Statisztikai Hivatal
- 2014. évi összesítő értékelés hazán levegőminőségéről a manuális mérőhálózat alapján
- A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII. 12.) önkormányzati rendelet

Hulladékgazdálkodás

- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény
- ÖKO-DOMBÓ Dombóvári Környezet- és Hulladékgazdálkodási Kft.
- A települési szilárd hulladékkal kapcsolatos helyi közszolgáltatásról szóló 34/2002. (XII. 12.) önkormányzati rendelet
- Központi Statisztikai Hivatal
- Beszámoló a Mecsek-Dráva Önkormányzati Társulás 2012. évi tevékenységéről, valamint tájékoztatás a hulladékgazdálkodási program rekultivációs folyamatainak Dombóvárt érintő fejleményeiről

Tájékoztató
Dombóvár Város 2014. évi Környezeti Állapotáról

Dombóvár város ivóvízellátása

- Központi Statisztikai Hivatal
- Dombóvári Víz- és Csatornamű Kft.
- Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.

Dombóvár város szennyvíztisztítása

- Központi Statisztikai Hivatal
- Dombóvári Víz- és Csatornamű Kft.
- Dunántúli Regionális Vízmű Zrt.

Felszíni és felszín alatti vizek

- hu.wikipedia.org/wiki/Dombóvár
- Dombóvár és környéke környezetvédelmi programja
- Közép-Dunántúli Vízügyi Igazgatóság nyilvántartása
- A dombóvári kistérség agrárstruktúra- és vidékfejlesztési programjának aktualizálása
- www.katasztrofavedelem.hu